

“Luontolähete” – vaikuttavien luontoavusteisten toimintatapojen kehittäminen ja kokeilu kunnissa

Terveysten edistämisen määräraha 2024-2026

Luonnonvarakeskus

Hankkeen perustiedot

Rahoitus: Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveystieteiden tutkimuskeskus
<https://stm.fi/rahoitus-ja-avustukset/terveyden-edistamisen-maararahat>

Hankeaika: 1.1.2024–30.10.2026

Hankebudjetti: 290 000 euroa, TE-määräraha 251 000 euroa

Toteuttaja: Luonnonvarakeskus <https://www.luke.fi/fi/projektit/luontolahete>

Osarahoittajat: Luonnonvarakeskus, Kajaanin ja Lahden kaupungit

Hankkeesta lyhyesti

- Hankkeessa lisätään vaikuttavien luontoavusteisten toimintatapojen käyttöä terveyden edistämisessä eri ikäryhmille, erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville ihmisille esimerkiksi mielenterveys- ja liikuntapalveluissa.
- Hanke vahvistaa teoreettista ja käytännön osaamista kuntalaisten hyvinvoinnin tukemisessa luontoperustaisesti.
- Luontolähetepilottien ja niistä tehtävän arvioinnin avulla tuotetaan uutta tietoa vaikuttavuudesta.
- Hankkeen kohderyhmää ovat kunnat ja niiden läheiset yhteistyötahot, kuten hyvinvointialueet ja alan järjestöt.
- Pilottikuntina ja osarahoittajina hankkeessa ovat Kajaanin ja Lahden kaupungit.

Työpaketti 1: Osaaminen ja viestintä

Tavoitteet ja osatavoitteet	Toiminta ja aikataulu	Toiminnan oletettu tulos	Vaikutukset	Mittarit ja tavoitellun muutoksen taso
Kuntalaisten ja kuntien työntekijöiden tietoisuus luonnon hyödyistä terveyden edistäjänä arjessa vahvistuu hankkeen viestinnän myötä.	1. Koulutukset ja koulutusmateriaalit kuntien työntekijöille Kevät 2024 – Syksy 2024	1. Kuntatoimijoiden ja heidän sidosryhmien osaaminen luonto-hyvinvointiosaaminen vahvistuu. Koulutuksiin osallistujia 50 hlö.	Kunnan työntekijöiden tiedon ja osaamisen lisääntyä luontolähtöisten menetelmien käyttö hyte-työssä on lisääntynyt, mikä on tukenut kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Kuntalaisten tietoisuus luonnon hyödyistä omassa arjessa on vahvistunut pilottien ja viestinnän myötä.	1. Osaaminen lisääntyy; Koulutusmateriaalit: Tietokortti 1 kpl; Opetusvideo 1 kpl; Opetusmateriaali suomeksi ja englanniksi, Koulutuskokonaisuudet 2 kpl (Kajaanissa ja Lahdessa) sis. luennot ja maasto-opetus kohderyhmille
	2. Viestintämateriaalit teeman viestintään kunnan työntekijöille ja kuntalaisille. Kevät 2024-syksy 2026	2. Kuntalaisten tietoisuus luonnon terveyshyödyistä lisääntyy viestinnän myötä.		2. Mediatiedotteet 3 kpl, verkkosivut 1 kpl, hankkeen esitykset eri tilaisuuksissa 20 kpl, Viestintäkuvasetti 10 kpl; Viestintävideot 2 kpl; Some-viestintämateriaalit 20 kpl; Blogit Luke.fi-sivustolla 2 kpl; Some-julkaisut (FB, insta, twitter, LinkedIn)
	3. Kuntien vertaiskehittämispalaverit pilottikuntien toimijoille terveystieteosaamisen ja ideoiden lisäämiseksi Kevät 2024-Syksy 2025	3. Kuntien eri toimialojen työntekijät ja yhteistyökumppanit kiinnostuvat hankkeen mahdollisuuksista. Käynnistämispalaverissa kaupunkien toimijoita 20 hlö. Alkuhaastatteluissa kaupunkien toimijoita 20 hlö. Asiakkaita alkuarviointissa 40 hlö.		3. Kuntakohtaiset ja kuntien väliset käynnistämispalaverit 3 kpl. Alkuhaastattelut pilottikuntien toimijoille Loppuhaastattelut tehdään pilottien lopussa.

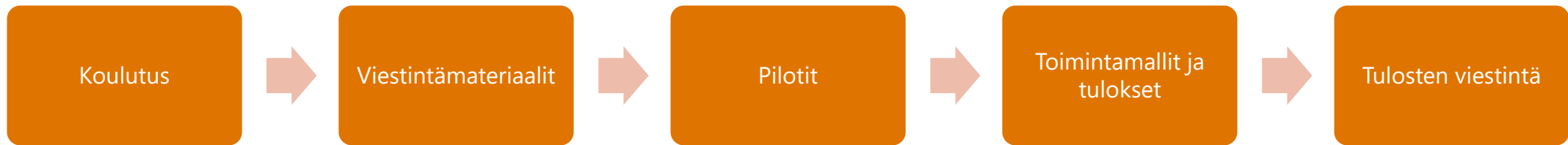
Työpaketti 2: Pilotit

Tavoitteet ja osatavoitteet	Toiminta ja aikataulu	Toiminnan oletettu tulos	Vaikutukset	Mittarit ja tavoitellun muutoksen taso
Pilotoitavat Luontolähete-käytännöt monipuolistavat pilottikuntien terveyden edistämisen keinovalikoimaa.	- Kehitetään pilottikaupungeissa luontolähtöisiä Hyte-lähetekäytäntöjä. Syksy 2024-Syksy 2025 - Tuetaan kuntien strategiatyötä sekä luontohyvinvointiteeman huomioimista hyvinvointisuunnitelmissa- ja kertomuksissa. Kehitetään yhdessä kuntien kanssa indikaattori, jolla kunnat voivat arvioida luontotoiminnan toteutumista hyvinvointikertomuksissaan. Syksy 2025-Syksy 2026 - Tehdään alueellista, valtakunnallista ja kansainvälistä kehittämisyhteistyötä muiden saman teeman toimijoiden, ohjelmien ja hankkeiden kanssa. Koko hankeaika	- Luontolähete-pilotti toteutunut molemmissa pilottikaupungeissa. Kummassakin pilottikaupungissa tavoitetaan luontolähete-kokeiluun 20 asiakasta. - Indikaattori kuntien luontoperustaisen toiminnan arviointiin. - Osallistuminen valtakunnallisen Luonto & Terveys -verkoston toimintaan sekä muihin teeman työryhmiin. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen tutkimusperustaisesti.	Pilottiin valittujen haastavassa asemassa olevien osallisuus ja hyvinvointi lisääntynyt luontoperustaisen toiminnan myötä. Luonnon rooli kuntien hyte-työssä vahvistunut ja sen seuranta kehittynyt. Luontoperustaista toimintaa käytetään jatkossa osana hyte-työtä. Hyte-palvelutarjotin täydentynyt luontoperustaisilla palveluilla. Tietoisuus luontoperustaisista hyvinvointipalveluista lisääntynyt alueellisesti ja valtakunnallisesti.	- Asiakkaiden luonnossa liikkumisen määrää ja laatua seurataan, osallistujien osallisuuden kokemusta mitataan ennen-jälkeen ja osallistujia haastatellaan/tehdään kyselytutkimus ennen-jälkeen pilotin (mittareiden tarkempi valinta asiakasryhmän mukaan); Hyte-palvelutarjottimelle viedään 10 uutta luontoperustaista palvelua. - Indikaattori otetaan kokeiluun pilottikuntien hyvinvointikertomuksessa - Tuloksellinen yhteistyö vähintään 10 hankkeen, ohjelman tai muun tahon kanssa, joka voidaan osoittaa yhteispalaverien, yhteistilaisuuksien tai yhteistuotosten avulla.

Työpaketti 3: Arviointi ja juurruttaminen

Tavoitteet ja osatavoitteet	Toiminta ja aikataulu	Toiminnan oletettu tulos	Vaikutukset	Mittarit ja tavoitellun muutoksen taso
Hankkeen tulosten perusteella saadaan uutta tietoa kuntien hyte-työn kehittämiseen.	1. Arvioidaan hankkeen tulokset ja tuotetaan niiden avulla uutta tietoa luontoperustaisesta toiminnasta. Syksy 2025-Syksy 2026 2. Laaditaan tulosten ja pilottien kokemusten perusteella toimintamalli, jolla toimintatapaa voidaan soveltaa laajemmalle joukolle. Kevät 2026-Syksy 2026 3. Viestitään toimintamallista laajasti ja tehdään yhteistyötä koulutustoimijoiden kanssa tulosten juurruttamiseksi tulevaisuuden ammattilaisten työhön. Kevät 2026-Syksy 2026	1. Arviointitieto ja pilotoitinkokemukset ovat valtakunnallisesti hyödynnettävissä. 2. Julkaistu toimintamalli Innokylässä ja THL:n vertaisarvioimana hyte-toimintamallina, laadittu hankkeen loppuraportti. 3. Kuntatoimijat löytävät tietoa ja kiinnostuvat luontoperustaisten toimintatapojen mahdollisuuksista. Tavoitetaan webinaarin avulla 100 kuntatoimijaa ja some-julkaisulla 10 000 katsojaa/julkaisu. Tavoitetaan 200 korkeakouluopiskelijaa yhteistyöoppilaitosten kautta.	Hankkeen tulosten juurruttamisen vaikutuksena yhä useampi kunta ottaa käyttöön luontolähtöisiä toimintatapoja kuntalaisten erilaisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tarpeisiin. Hyte-palveluiden järjestäminen luontoavusteisesti ja terveystieteiden hyödyntäminen yleistyy kunnissa ja valtakunnallisesti.	1. Tehdään loppu- ja seuranta haastattelut/kyselyt kohderyhmille (asiakkaat ja ammattilaiset). Tavoitellaan positiivista muutosta osallisuuden kokemuksessa, luonnossa liikkumisen määrässä sekä koetussa terveydessä. 2. THL:n vertaisarvioimana hyte-toimintamalliraportti 1 kpl sekä toimintamallikuvaus Innokylässä julkaisuna 1 kpl, hankkeen loppuraportti 1 kpl 3. Kaikille kuntatoimijoille avoin valtakunnallinen webinaari tuloksista 1 kpl, Mediatiedote 1 kpl, Luke-blogi 1 kpl, some-julkaisu 1 kpl, julkaisu tuloksista 1 kpl, Tulokset ja toimenpidesuosituksien päätöksentekoa ja soveltamista helpottavassa muodossa 1 kpl. Luento tai opetussisältö korkeakouluopiskelijoille sosiaali- ja terveysalalla.

Koko hankkeen aikataulu

Koulutukset ja pilottien suunnittelu: vuoden 2024 aikana

Viestintämateriaalit kunnille: syksy 2024 – syksy 2025

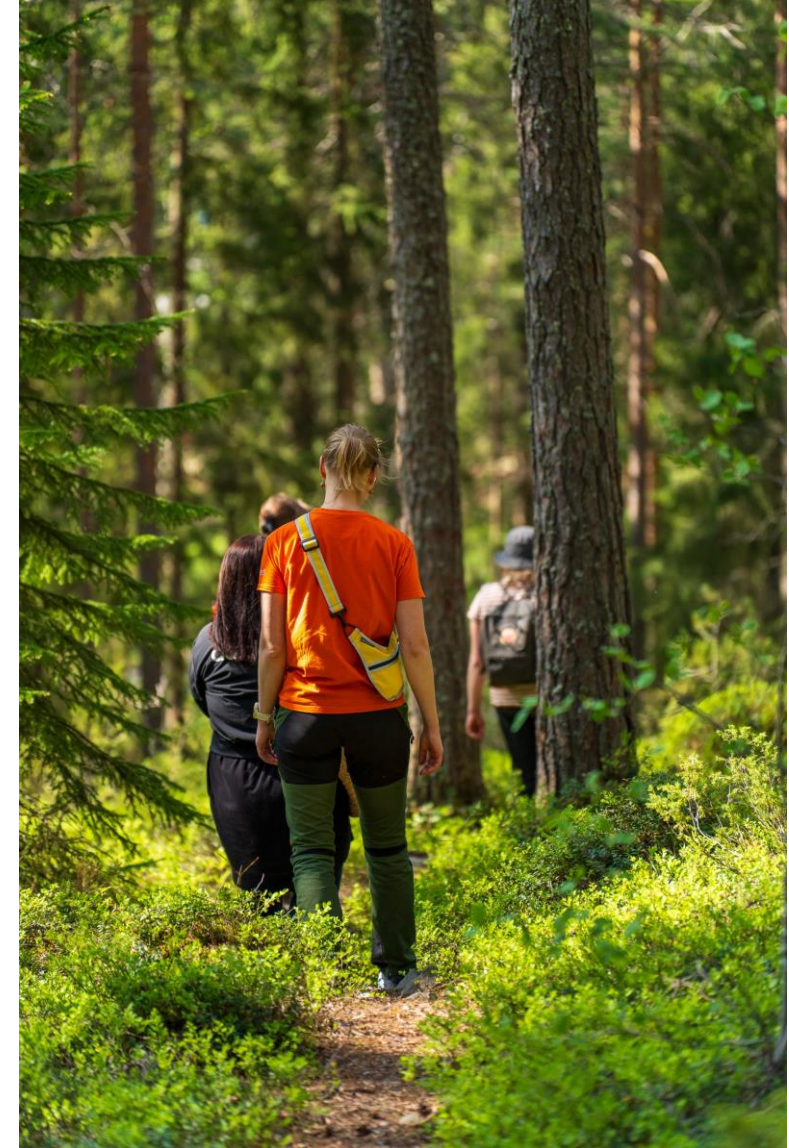
Pilotit (1/kaupunki) ja arviointi: vuoden 2025 aikana

Toimintamallit ja tulosten koonti: vuoden 2026 aikana

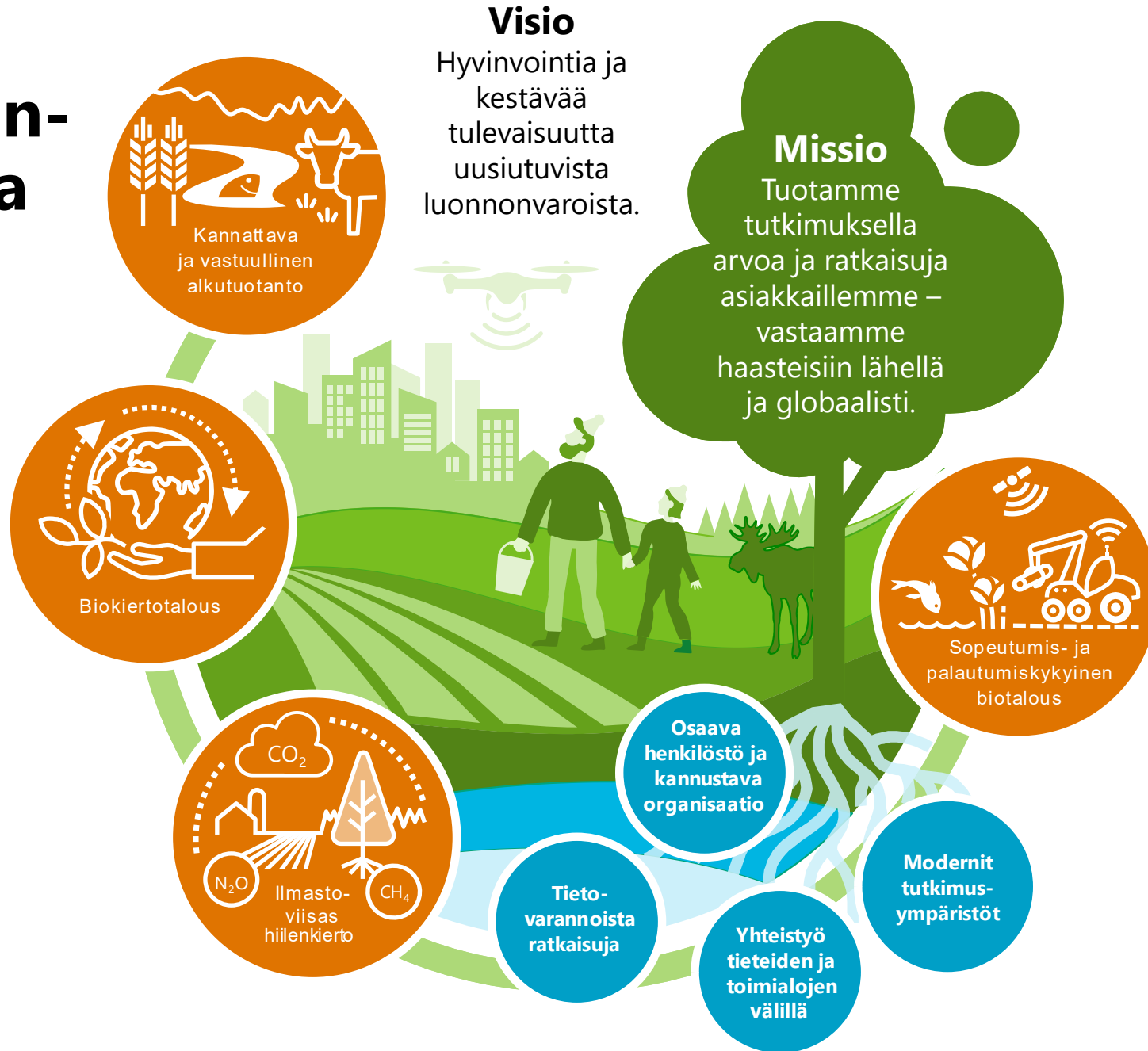
Tulosten viestintä: syksy 2026

Pilottien seuranta ja arviointi

- Arvioidaan pilottien:
 - **Asiakasvaikutuksia kyselyin**
 - esim. positiiviseen mielenterveyteen, psyykkiseen kuormittuneisuuteen ja ylipainoon
 - **Ammattilaisten kokemuksia haastatteluin**
 - Osaamisen kehittyminen
 - Kestävyyšnäkökulmien huomioiminen hyvinvoinnin tuottamisessa
 - Pilottiprosessin arviointi
 - **Vaikutukset kuntatasolla**
 - Kustannushyötylaskenta
 - Voidaan täydentää avainhenkilöiden haastatteluin

Luke pähkinän- kuoressa

22
toimipaikkaa

1337
työntekijää

133 M€
liikevaihto

Löydä meidät verkosta

➤ luke.fi

Tilaa uutiskirjeemme ja pysy jyvällä!
luke.fi/uutiskirje

Luonnonvarakeskus (Luke)
Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki

Kiitos!

